Муниципальное автономное дошкольное образовательное учреждение
Детский сад № 328 комбинированного вида» Советского района г. Казани
420087, г. Казань ул. Латышских Стрелков, 4А, Тел.: (843) 298-55-02
ИНН/КПП 1660034199/166001001 код ОГРН 1021603627000

ПРИНЯТ

на педагогическом совете
Протокол №_1_ от _31.08_2022 г.

УТВЕРЖДАЮ

Заведующий ________ Т.И. Хабибуллина
Приказ №____ от ________2022 г.

Эш программасы
воспитателя по обучению детей татарскому языку на 2022-2023 гг.

Воспитатель:
Саматова Ф.Ф.

Казань – 2022

ЭЧТӘЛЕК

Кереш

I. Максатчан бүлек

1.1. Аңлатма язуы

1.1.1. Программаның максаты һәм бурычлары

1.1.2. Программаның принципларын формалаштыруга якын килү

1.2.Көтелгән нәтиҗәләр

1.3.Программа буенча белем бирү эшчәнлегендә үстерешле сыйфатны бәяләү

II Эчтәлекле бүлек

2.1. Балага үсеш юнәлешләре буенча белем бирү (биш белем өлкәсендә

2.2.Тәрбияче белән балаларның бердәм эшчәнлеге

2.3. Педагоглар белән эшчәнлек

2.4.Тәрбиячеләрнең балалар бакчасында тәрбияләнүче балаларның әти – әниләре белән бердәм эшчәнлеге

III. Оештыру әлеше.

3.1. Үстерешле предметлы – тирәлекне оештыру

3.2. Программаны тормышка ашыруда финанс шартлар тудыру

3.3. Материаль-техник тәэмин ителү

3.4. Программаны тормышка ашыруда төрле технологияләр, формалар, алымнар һәм чаралар

Кереш

―Татарстан Республикасы халыклары турында‖ Татарстан республикасы Законында һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенчаТатарстан республикасы дәүләт программасында мәктәпкәчә милли белем бирү өчен кирәкле шартлар булдыру каралган. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән кабул ителгән 2010 – 2015 елларда мәгарифне үстерү стратегиясендә (30.12.2010, №1174) мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен рус телле балаларның таарчага өйрәтү программасы, укыту – методик комплектлары (УМК) төзелде.

Мәктәпкәчә яшьтәге балалар эмоциональ, хәрәкәтчән, тиз арыйлар, материалны үзе өчен кызык булса гына, үзенең шәхси ихтыяҗларына туры килсә генә кабул итә һәм фикерли башлый. Телне өйрәтү процессында әкияти сюжетлар, кызыклы геройлар белән очрашу, уен элементларын кулланып, материалны үзләштерүгә уңай тәэсир итә. Димәк, һәр эшчәнлеккә программа материалын сайлаганда, балаларның татар теле буенча белемнәр системасын исәпкә алу зарур.Эшчәнлектә ситуатив күнегүләрнең рус һәм татар телендә бирелүе балаларның белем сыйфатын күтәрүгә зур этәргеч булып тора. Комплектларның төп максаты балаларны аралашуга чыгару. Баланың сөйләм эшчәнлеге төрләре буенча түбәндәге белемнәргә ия булуы күздә тотыла:өйрәнелгән эчтәлек нигезендә әңгәмәдәшең белән контакт урнаштыра, сорау куя, җавап бирә, кире кага, раслый белү; программада күрсәтелгән темалар буенча тәрбиячене сорауларына җавап һәм сораулар куя белү; бирелгән үрнәк диалоглар буенча охшаш диалоглар төзү, әңгәмәдә катнаша алу, терәк схемалар кулланып, ситуация буенча әңгәмә кора белү.

I. МАКСАТЧАН БҮЛЕК

1.1. Аңлатма язуы

―Россия Федерациясендә белем турында‖ федераль закон - 29.12.2012 N 273-ФЗ (07.05.2013 үзгәртүләр кертелеп, 19.05.2013 гамәлгә кергән),―Татарстан Республикасы халыклары телләре турында‖ Татарстан Республикасы Законында һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасында мәктәпкәчә милли белем бирү өчен кирәкле шартлар булдыру каралган. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары нигезендә кабул ителгән 2010 – 2015 елларда мәгарифне үстерү стратегиясендә (30.12.2010, №1174) – мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен рус һәм башка милләт балаларын татарча сөйләшергә өйрәтү программасы, укыту-методик комплектлары (УМК) төзү бурычы куелды.

Балалар бакчасында рус һәм башка милләт балаларын татарча сөйләшергә өйрәтү программасы (алга таба программа) ―Мәктәпкәчә төп гомуми белем бирү программасы структурасына Федераль дәүләт стандартлары‖на (РФ Мәгариф һәм фән министрлыгының 17.10.2013 елда 1155 нче карары) нигезләнеп төзелде.

Программа мәктәпкәчә яшьтәге баланың үсеш закончалыкларына, шәхси һәм эшлекле якын килү турындагы фундаменталь тикшеренүләргә, тел өйрәтү процессында методик стандарт итеп кабул ителгән коммуникатив технология принципларына, сөйләм барлыкка килү концепциясенә (Л. С. Выготский, В. В. Давыдов, Е. И. Пассов, П. Я. Гальперин), гамәли эшкәртмәләр һәм методик киңәшләргә, мәктәпкәчә мәгариф системасы эшчәнлеген ачыклаучы норматив хокукый актлар, нигезләмәләренә көйләнгән

Мәктәпкәчә учреждениеләр, мәгариф системасының беренче баскычы буларак, нәниләрне татар теленә өйрәтүдә башлангыч роль уйный.

―Татарча сөйләшәбез‖ дип аталган методик комплект балалар бакчасында эшләүче тәрбиячеләргә кулланма буларак тәкъдим ителә. Комплектка, балаларның яшь үзенчәлекләренә карап, методик кулланма, күрсәтмә һәм таратма әсбаплар, аудио һәм видео материаллар, балалар өчен эш дәфтәрләре туплап бирелгән. Методик комплектлар өч яшь төркеме өчен әзерләнгән һәм аларның барысы да ―Татарча сөйләшәбез‖ дип исемләнә. Бүгенге социолингвистик ситуациядә һәм гомуми белем бирүнең федераль дәүләт стандартлары

тормышка ашу кысаларында рус телле балаларны татарча сөйләшергә өйрәтү буенча яңа укыту-методик кулланмалар җыентыгы килеп басты.

Балалар татар телен, мөстәкыйль кулланырлык дәрәҗәдә өйрәнергә тиешләр. Шул вакытта гына татар телен дәүләт теле буларак өйрәнү бурычы үтәлә.

1.1.1 Программаның максаты һәм бурычлары:

Программаның максаты -татар телендә, шул исәптән башка милләт вәкилләре белән аралашу, халык уены, туган якны өйрәнү балаларны уңышлы социальләштерүне, мотивацияләүне һәм индивидуальләштерүне тәэмин итә торган милли мәдәният чаралары ярдәмендә рус телле баланың үсешен проектлау.

Куелган максатка ирешү түбәндәге бурычларны хәл итү аша мөмкин:

-яшәү урынына, җенесенә, милләтенә, теленә, социаль статусына карамастан, мәктәпкәчә балачак чорында һәр баланың тулы канлы үсеше өчен тигез мөмкинлекләр тәэмин итү;

-шәхеснең гомуми культурасын формалаштыру, аларның социаль, әхлакый, эстетик, интеллектуаль, физик сыйфатларын, инициативалылыгын, мөстәкыйльлеген һәм җаваплылыгын үстерү, уку-укыту эшчәнлегенең алшартларынформалаштыру;

-туган якны өйрәнү өлкәсендә мәктәпкәчә һәм башлангыч гомуми белем бирү максатларының, бурычларының һәм эчтәлегенең дәвамчанлыгын тәэмин итү;

-татар телен үзләштерү һәм Татарстан Республикасы дәүләт телләрен саклау, этникара мәдәниятне, һәр тәрбияләнүченең башка милләт вәкилләре белән үзара мөнәсәбәтләр субъекты буларак коммуникатив сәләтләрен үстерү өчен уңай шартлар тудыру;

-татар һәм рус халыкларының рухи-әхлакый һәм мәдәни кыйммәтләре нигезендә укыту һәм тәрбияне берләштерү;

-төбәкнең милли үзенчәлекләрен исәпкә алып, балаларның яшь һәм индивидуаль үзенчәлекләренә туры килә торган социаль-мәдәни мохит формалаштыру;

-гаиләгә психологик-педагогик ярдәм күрсәтүне тәэмин итү, гаилә тәрбиясе мәсьәләләрендә ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) компетентлыгын арттыру, белем бирү процессларының сыйфатын бәяләү.

Программа 4яшьтән 7 яшькәкадәр булган рус телле балаларның татарча аралашырга өйрәтү эшчәнлекләренең эчтәлеген чагылдыра.

Программа мәктәпкәчә яшьтәге баланың үсеш закончалыкларына, шәхси һәм эшлекле якын килү турындагы фундаменталь тикшеренүләргә, тел өйрәтү процессында методик стандарт итеп кабул ителгән коммуникатив технология принципларына (Л. С. Выготский, П. Я. Гальперин, В. В. Давыдов, Е. А. Пассов) чагылыш тапкан фәнни тикшеренүләргә, гамәли эшкәртмәләр һәм методик киңәшләргә, мәктәпкәчә мәгариф системасы эшчәнлеген ачыклаучы норматив хокукый актлар, нигезләмәләренә көйләнгән.

Мәктәпкәчә яштәге балаларны татарчага өйрәтү уртанчылар төркемендә—Минем өем‖, зурлар төркемендә —Уйный-уйный үсәбез‖, мәктәпкә хәзерлек төркемендә —Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар‖ проектына нигезләнеп алып барыла. —Минем өем‖ проекты (4-5 яшь) өчен:

Максат: Татар теленә кызыксыну уяту, аралашу теләгә тудыру.

Бурычлар:

1. Сүз байлыгы булдыру, сөйләмдә активлаштыру.
2. Гади диалогта катнаша белү, хәтер, зиһен үстерү.
3. Бер –береңне тыңлау, ишетү сыйфатлары тәрбияләү.

—Уйный –уйный үсәбез‖ проекты (5-6 яшь) өчен:

Максат: Үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуга чыгу.

Бурычлар:

1. Сүз байлыгын арттыру, сөйләм күнекмәләре формалаштыру.
2. Гади сорауларны аңлап җавап бирү, мөрәҗәгать итә белү, көндәлек яшәештә аралашу.
3. Әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү. —Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар‖ проекты (6-7 яшь):

Максат: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, сүз һәм сүзтезмәләрне төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.

Бурычлар:

1.Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.

2. Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләме белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.

3. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен камилләштерү.

Моннан тыш, балаларны татар балалар әдәбияты һәм халык авыз иҗаты, татар халкының тарихы, гореф-гадәтләре белән таныштыру, мәдәнияты турында төшенчә бирү бурычы да куела

Укыту методик комплектының эчтәлеге Һәр проект түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- тематик план;
- эшчәнлек конспектлары;
- балалар һәм әти-әниләр өчен эш дәфтәрләре;
- аудиоязмалар;
- анимацион күренешләр;
- күрсәтмә, таратма материаллар; - диагностик материаллар.

1.1.2 Программаның принципларын формалаштыруга якын килү

Коммуникативлылык принцибы – балаларны татар телен аралашу чарасы буларак куллануга әзерләүгә корылган. Телне фән буларак түгел, ә аралашу чарасы буларак өйрәтү.

Интеграция һәм дифференциация принцибы – һәр сөйләм төренең үз үзенчәлеген исәпкә алу, тәрбияче сөйләмен техник чаралар ярдәмендә (аудио-, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзәнчәлекләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләмен үстерү;

Күрсәтмәлелек принцибы – тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйле рәвештә, аларның тирә-юньне танып белүенең төп чарасы булып торган уен аша үткәрү;

Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка ашыру принцибы;

Барлык белем бирү өлкәләрен берләштерү (интегральләштерү) принцибы: социаль-коммуникатив, танып-белү, сөйләм үстерү, иҗади сәнгать, физик үсеш.

Дәвамчанлык принцибы – балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәптә эзлеклелекне күздә тоту;

Белем бирүне комплекслы-тематик принципка корып оештыру;

Белем бирү эшчәнлегенең мотивлашкан булу принцибы - бала материалны үзе өчен кызык булганда, үзенең шәхси ихтыяҗларына туры килгәндә генә кабул итә һәм фикерле башлый. Телне өйрәтү

процессында әкияти сюжетлар карау, кызыклы таныш геройлар (Акбай, Мияу) белән очрашу, уен элементларын куллану – тел материалын өйрәнүнең мотивлашкан булуын тәэмин итә. Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен тоялар, эмоциональ күтәренкелек туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр.

Белем бирү эшчәнлегенең дидактик принцибы - гадидән катлаулыга таба бару. ***Индивидуальләштерү принцибы*** - тел өйрәткәндә социаль шәхес сыйфатларын үстерүне күздә тоту. Балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алу.

1.2. Көтелгән нәтиҗәләр

"Минем өем" проекты. (4-5яшьлек балалар өчен)

Лексик минимум – якынча 62 сүз һәм сөйләм үрнәкләре.

Актив сүзләр: әти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз)

Сөйләм үрнәкләре: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)

Проектның эчтәлеге түбәндәге темалардан тора:

- гаилә
- ашамлыклар
- уенчыклар
- саннар

Атна дәвамында 20 шәр минутлык 3 эшчәнлек оештырыла.

Зурлар төркеме балалары ел дәвамында 45 сүз үзләштерә. Шуның өстенә алар уртанчылар төркемендә өйрәнгән сүзләргә таянып аралашалар (62 сүз).

Укыту-методик кулланма (УМК —Уйный-уйный үсәбез‖) нигезендә мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен ликсмк минимум (5-6 яшь):

Актив сүзләр: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз)

Пассив сүзләр: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз)

Мәктәпкә әзерлек төркеме балалары ел дәвамында 60 сүз үзләштерә. Шуның өстенә алар уртанчылар, зурлар төркемендә өйрәнгән сүзләргә таянып аралашалар (62+45 сүз). Мәктәпкә киткәндә балалар барлыгы 167 сүз үзләштерергә тиеш.

Укыту-методик кулланма (УМК ―Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар‖) нигезендә мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен ликсмк минимум (6-7яшь): **Актив сүзләр:** син кем, хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?,сикер, сикерәм, сикерә, йөгерә, төлке, йөгер, йөгерәм, чәкчәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, бииим, ак, кара, җырла, җырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр (58 сүз)

Пассив сүзләр: нәрсә яратасың? (2 сүз)

Мәктәпкә әзерлек төркеме балалары Хәлләр ничек? Нинди? Ничә? Нәрсә кирәк? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә?Нишли? Син нишлисең? Кая барасың? сорауларын бер-берсенә һәм зурларга бирә белергә һәм аларга җавап бирергә; ―Кибет‖, ―Командир‖, ―Дусларны сыйлыйбыз‖, ―Телефоннан сөйләшәбез‖ кебек уеннарны мөстәкыйль рәвештә оештырырга һәм уйнарга, аралашырга тиеш.

1.3. Программа буенча белем бирү эшчәнлегендә үстерешлесыйфатны бәяләү.

Балаларның татар телендә аңлау һәм сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен уку елы башында (октябрь ае) һәм уку елы ахырында (апрель аенда) тикшерелә. Тикшерүне һәр бала белән аерым, 1–2 бала катнашында, ә йомгаклау эшчәнлеге булганда барлык балалар белән бергә дә үткәрергә була. Тикшерү вакыты 10-15 минутан артмаска тиеш.

Биремнәр балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә, уен-бирем рус телендә аңлатыла. Биремнәр мавыктыргыч һәм кызыклы булырга тиеш. Сораулар ачык, төгәл итеп, интонация белән бирелә. Тикшерүче балаларның җавабын тыңлаганда елмаеп, кирәк булса җавапны төзәтеп, бала әйтә алмаганда булышырга тиеш.

Тикшерү барышында яңа материал бирелми. Тикшерүне эш дҿфтҿрлҿре, таратма, күрсҿтмҿ рҿсемнҿр, интерактив тактада, проекцион техника экранында уеннар кулланып үткҿрергҿ дҿ була.

Биремнҿр, уеннар ҿчен кирҿк булган күрсҿтмҿлелек алдан ҿзерлҿнеп куелган булырга тиеш. Тикшерүче һҿр биремгҿ аерым балл куеп бара. Тикшерү ахырында баллар саны кушыла һҿм 5 кҿ бүленҿ. Шулай итеп, гомуми нҿтиҗҿ ясала.

Уку елы ахырында уртанчылар, уку елы башында зурлар тәркеме балаларының

“Минем әем” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

№	Баланың исеме, фамилиясе	**Биремнәр**				
		1	**2**	**3**	**4**	**5**
		бу ле ку ҿе ен кс лл м‖ ча ик ан пр ҿй ан у. ое рҿ ы (кт нг сҿ Ҿ ы ҿн йл йр ҿм ҿн — дҿ гҿ М н ин ем	Яг — те ы ис мамлҿн лаы ме р сү ‖, бузл — енҿр са чаку у дүлл бу ртан л‖, у (	Бо ки ер л, ык ут ны ыр аң һҿ , ла м си п ку ке —үт лл р, рҿҿү ан ю, хм а ҿт бе ‖) лү (	сы йф ат ын , пр ку ю ед лҿ нь ме ме дҿ тл н а ге ар шТи ны а,рҿ ң эч	с з ҿ ҿ А т ра ла ш я а ы бе м лү ы
1						
2						
Нәтиҗәләрне билгеләү						
Югары дҿрҿжҿ 2,7 дҿн 3 кҿ кадҿр					Бала сҿйлҿмдҿ акт бирҿ, яхшы аралаша.	

Уртача дереже 2 ден 2,6 га кадер	Сүз байлыгы бар, ар түгел.
Уртачадан түбен дереже 1 ден 2 ге кадер	Аңлый, русча җавап

Балаларның татар телендә аралаша белү дәрәҗәсен (мониторинг) тикшергәндә кулланырга мәмкин булган биремнәр. 1. **—Минем әем” проекты буенча әйрәнгән лексиканы сәйләмдә куллану.**

1. ***Дидактик уен. "Бу кем?" (I вариант)***

(Лексика: ети, ени, кыз, малай, еби, бабай)

Уен эчтелеге: Өй ресеме. Өй тиресенде гаиле егъзалары ресемнере (комплекттагы күрсетме ресемнер). Тербияче ресемнерге күрсетеп сорый: Бу кем? ("Өни"...).

1. ***Дидиктик уен "Кем юк?" (II вариант)***

(Лексика шул ук).Уен шул ук ресемнер кулланып үткереле. Тербияче бер ресемне алып куя. Баладан сорый: "Кем юк?" ("Өби"...)

Уенны интерактив тактада да, бала белен бала арасында диалог формасында да үткерерге була)

2. ***Дидактик уен "Кәрзиндә нәрсә бар?"***

(Лексика: ипи, алма, сөт, чей)

Уен эчтелеге: Мияу керзин белен ашамлыклар алып килген. Мияу ашамлык муляжларына күрсете, исемен сорый: "Бу нерсе?" ("Алма"...)

3. ***Дидактик уен "Нәрсә юк?"***

Мияу бер ашамлык муляжын яшереп куя: "Нерсе юк?". Бала нерсе юклыгын ейтерге тиеш. ("Алма"...) Уенны ресемнер кулланып та үткереп була.

4. ***Дидактик уен "Мин әйтәм, син күрсәт һәм әйт"***

(Лексика: ети, ени, кыз, малай, еби, бабай; куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чей).

Уен эчтелеге: Балага уенчык яисе уенчык ресемнере биреле. Бала, тербияче ейткен уенчыкны яисе уенчык ресемен табып күсетерге һем исемен кабатлап ейтерге тиеш.

5. ***Дидактик уен "Исемен әйтсәң бирәм"***

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлеге: Тәрбияче өстәлендә уенчыклар яисә рәсемнәр. Тәрбияче балага уенчыкны(рәсемне) күрсәтә, сорый: "Бу нәрсә?"- "Алма"... ; "Бу кем?"-"Әти"... Бала уенчык исемен дөрес әйтсә аңа уенчыклар, яисә таратма рәсемнәр бирелә.

6. *Дидактик уен "Серле янчык"*

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлеге: Балага уенчыклар күрсәтелә, исемнәрен әйтеп янчыкка салына. Бала янчыктагы уенчыкны капшап исемен әйтә, алып күрсәтә.

7. *Дидактик уен "Әйе-юк"*

Сүзнең дөрес үзләштерелүен тикшерү йөзеннән (аңлап яки аңламыйча әйтү) төрле вариантта сораулар бирелә: "Бу нәрсә?" - "Аю"...; "Бу аю?" - "Әйе, аю"...; "Бу куян?" - "Юк, песи"...

Югары балл (2,7-3) — сүз байлыгы җитәрлек, уенчык, әйберләрне үзлектән, аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә.

Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-2) - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану ("исәнме", "сау бул", "рәхмәт"). *Ситуатив күнегүләр:*

а) Ситуатив күнегү ―Куян аюга кунакка килә‖. Ул ишектән кергәндә аюга нәрсә әйтә? (Ничек исәнләшә?), "Исәнме аю".

б) Ситуатив күнегү ―Куян аюда кунакта булды‖. Ишектән чыгып киткәндә куян аю белән ничек саубуллаша? (Нәрсә әйтә?) "Сау бул, аю".

в) Уен ситуациясе "Кунак сыйлау". Акбайда (Мияуда) кунакта.

Тәрбияче Акбай (Мияу) ролендә. Ул баланы, ашамлык, җиләк-җимеш (алма, груша, банан һ.б.) муляжлары белән "сыйлый". Тәрбияче баланың "рәхмәт" әйтә белүен билгели.

г) Уен ситуациясе "Дустыңны сыйла". Балаларны парлаштырып бер-берсен сыйларга тәкъдим итү. Рәхмәт әйтә белүләрен билгеләү.

д) Ситуатив күнегү "Акбайга ("Мияуга", "Курчакка", "Дустына") уенчык бүләк ит".

Югары балл (2,7-3) - бала ситуацияләрдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2.6) - тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән (1-2) - аңлый, сораугa җавапны русча әйтә.

3. Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч).

1. **Сүзле уен "Мин әйтәм - син эшлә" ("Командир").**
2. **Сүзле уен "Шаян уенчыклар"** (Уен баланың боерыкларны аңлы рәвештә үтәвен тикшерү өчен бирелә. Уенның эчтәлеге: Тәрбияче уенчыкка боерык бирә, мәсәлән:

Утыр! Ә уенчык —ашый‖ башлый. Бала боерыкны дөрес итеп үтәп күрсәтә). **Югары дәрәжә (2,7-3)** - бала боерыкны аңлап, дөрес үти.

Уртача дәрәҗә (2-2,6) - ялгыша.

Уртачадан түбән дәрәҗә (1-2) - татарча аңламый, боерыкларны үтәми.

4.Тирә-юньдәге предметларның сыйфат билгеләрен, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.

1. Дидактик уен "Уенчык нинди?" (зур, кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур).

Уен эчтәлеге: зур-кечкенә уенчыклар күрсәтелә. Тәрбияченең "Нинди?" соравына бала уенчыкның исемен сыйфат билгесе белән әйтергә тиеш.

-Нинди курчак? - Зур (кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур) курчак.
Эш дәфтәрендәге 11 нче биремне кулланып була.

2. Дидактик уен "Тап, күрсәт һәм әйт"

(чиста, пычрак).

Комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче әйткән рәсемне бала табып күрсәтә, әйтә.("Чиста туп", "Пычрак аю"...).

Эш дәфтәрендәге 13 нче биремне кулланып була.

3. Дидактик уен "Курчакка бүләк".

Тәрбияче зур курчакка- зур туп, кечкенә курчакка- кечкенә туп бүләк итәргә куша.
— Мә, зур туп ", —Мә,

кечкенә туп". **4.**

Дидактик уен

"Дөрес сана".

Санау күнекмәләрен билгеләү (1-5 кадәр). Тәрбияче уенчыклар, муляжлар санарга тәкъдим итә. Тәркемдәге балаларны да санарга була. "Ничә малай?", "Ничә кыз?".

5. Дидактик уен "Ничә?".

Санау күнекмәләрен тикшерү өчен шулай ук, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне дә кулланып була.

- Ничә туп? - Биш туп.

Югары дәрәжә (2,7-3) - әйберләрнең сыйфат билгеләрен, күләмен исем белән кушып дәрес әйтә.

Уртача дәрәжә (2-2.6) - 1-2 билгесен әйтә.

Уртачадан түбән дәрәжә (1-2) - әйберләрнең билгеләрен, күләмен рус телендә әйтә.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау).

1. ***Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".***

"Син кем?" соравына аңлап җавап бирүе билгеләнә. К нам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться: -Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля (Коля). Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай (әйе, мин кыз).

2. ***Уен ситуациясе "Кунак каршылыйбыз ".***

а) Тәрбияче: К нам идут гости.

Спроси. "Кто там?". "Кем анда?" - Мин әби (бабай).

"Позови бабушку (дедушку)". - Әби (бабай) кил монда.

"Поздоровайся с бабушкой (дедушкой)" - Исәнме, әби (бабай).

"Спроси у бабушки (дедушки) как дела?" - Әби (бабай) хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.

"Предложи бабушке (дедушке) сесть". - Әби (бабай) утыр.

"Предложи бабушке (дедушке) пить чай" - Мә, чәй, эч.

Скажи: "До свидания!" Сау бул, әби! (бабай).

б) Балага "кунак" белән исәнләшергә, хәлен сорарга, чакырып утыртырга, сыйларга ("аша,эч") һәм саубуллашырга тәкъдим ителә.

Эш дәфтәрендәге 3 нче биремне кулланып була.

2. Уен ситуациясе "Кунакларны сыйла". ***Угости Акбай хлебом, Мияу молоком.***

-Мә, Акбай ипи, аша. - Рәхмәт.

-Мә, Мияу сөт, эч. - Рәхмәт.

Эш дәфтәрендәге 16 нчы биремне кулланып була.

3. Уен ситуациясе "Бер - берене сыйла ". *(Ашамлык муляжлары кулланып)* ***"Угости яблоком".***

- Мә, алма, аша. - Рәхмәт.

"Спроси, яблоко

вкусное?" -

Алма тәмле? -

Әйе, тәмле.

Эш дәфтәрендәге 6 нчы биремне кулланып була.

4. Уен ситуациясе "Уенчыклар илендә"

1 . Ты пришел в магазин игрушек. Попроси игрушку, которая тебе нравится.

-Куян бир (әле).- Рәхмәт.

2. Предложи поиграть с игрушкой.

- Мҽ, туп, уйна. - Рҽхмҽт.

3. Позови друга, предложи помыть игрушку.

-Коля, кил монда. - Мҽ, туп, ю.

4. Поменяйтесь игрушками. Попроси у друга игрушку, предложи ему свою .

- Коля, туп бир - Мҽ, туп.

- Рҽхмҽт.

Югары дәрәҗә (2,7-3) - аралаша, сҿйлҽм күнекмҽлҽрен актив куллана.
Уртача дәрәҗә (2-2,6) - тҽрбияче ярдҽмендҽ аралаша.

Уртачадан түбән дәрәҗә (1-2) - аңлый, русча җавап би

Уку елы ахырында зурлар,
уку елы башында мәктәпкә әзерлек тәркеме балаларының
“Уйный-уйный үсәбез” проекты буенча татар
телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

№	Баланың исеме, фамилиясе	**Биремнәр**				
		1	**2**	**3**	**4**	**5**
		уй ны й үс ҽб ез‖ — У йн ый пр ое кт ы бу ен ча ҿй рҽ нг ҽн ле кс ик ан ы сҿ йл ҽм дҽ ку лл ан у. (Ҿ йр ҽн гҽ	Яг ы мл ы сү зл ҽр ку лл ан у — Ис ҽн ме ‖, — Ис ҽн ме се з‖ , — Са у бу л‖, — Са у бу лы гы з‖, (	Бо ер ык ны’ би рҽ бе лү ки л, ут ыр йо кл а, уй на , (	си ту ац ия лҽ ре нд ҽ Уе н үз ле кт ҽн со ра у би рҽ бе лү	Н А ҽрра сҽла киша рҽбе к?лү Н (яг ины димл ? ы сү зл ҽр ҽй тү, ча кы ру , с й ау со ра п ал у,

1.						
2.						
Нәтиҗәләрне билгеләү						
Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр					Бала сөйлә үзлектән со аралаша.	
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр					Сүз байлыгы ярдәмендә арала	
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 1,9 га кадәр					Аңлый, русча җа	

1.“Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.

(Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1.Дидактик уен “Бу нәрсә?”

(Лексика: аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк).

Уен эчтәлеге: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: - Бу нәрсә? – Аш (Бу аш).

2.Дидактик уен “Кәрзиндә нәрсә бар?”

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).

Уен эчтәлеге: Куян кәрзин белән яшелчәләр һәм җиләк-җимеш алып килгән. Куян сорый: - Нәрсә бар? – Кәбестә.

3.Дидактик уен “Нәрсә юк?”.

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).

Куян бер яшелчә муляжын яшереп куя. Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш.

- Нәрсә юк? – Кишер юк. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4.Дидактик уен “Дөресен әйт”.

(Лексика: күлмәк, чалбар, сарафан, өстәл, урындык, карават).

Уен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрне атый һәм күрсәтә.

Югары балл (2,7-3) — сүз байлыгы җитәрлек, яшелчәләр, савыт-сабалар, киемнәр, өй җиһазлары атамаларын аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә һәм куелган сорауларга җавап бирә.

<u>Уртача балл (2-2,6)</u> - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

<u>Уртачадан түбән балл (1-1,9)</u> - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану.

(“Исәнме”, “Сау бул”, “Рәхмәт”, “Исәнмесез”, “ Сау булыгыз”, “Хәлләр ничек?”).

<u>Ситуатив күнегүләр</u> (уртанчылар төркемендәге ягымлы сүзләр бүлеген кара): Поздоровайся с Акбаем.

Спроси как дела у Акбая.

Скажи спасибо Акбаю.

Попрощайся с Акбаем.

Поздоровайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

Попрощайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

<u>Югары балл (2,7-3)</u> — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

<u>Уртача балл (2-2,6)</u> – уен ситуацияләрен тәрбияче ярдәмендә төзи.

<u>Уртачадан түбән балл (1-1,9)</u> – аңлый, җавап бирә алмый.

3. Боерыкны бирә белү (кил, утыр, йокла, уйна, ю, аша, эч, ки, сал). (Лексика: кил, утыр, йокла, ю, аша, эч, уйна, ки, сал).

Уен эчтәлеге: Балаларның боерыкларны бирә белү күнекмәләрен тикшерү. Балалар бер-берсенә боерык бирәләр. Саша, аша! – Саша ашау хәрәкәтләре күрсәтә. Алга таба Саша үзе башка балага боерык бирә һәм шундый тәртиптә дәвам ителә. **<u>Югары балл (2,7-3)</u>** – 8-9 сүз.

<u>Уртача балл (2-2,6)</u> – 5-6 сүз.

<u>Уртачадан түбән (1-1,9)</u>– 1-2 сүз.

4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

1.<u>Сюжетлы-рольле уен “Кибет”</u>

(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла. Өч төп сорауны куя белүләре тикшерелә. Уен яшелчә, киемнәр, савыт-саба, өй җиһазлары рәсемнәре кулланып үткәрелә.

2.<u>Дидактик уен “Нинди?”.</u>

(Лексика: нинди? кызыл, сары, яшел, зәңгәр).

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була. Өйберләрне билгесен ачыклау өчен бирелә торган сорауга аңлап җавап бирү һәм ул сорауларны үзлектән куя белү.

3.__Дидактик уен "Ничә?".__

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

4.__Дидактик уен "Дөрес сана".__

Тәрбияче уенчыклар, муляжлар, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне санарга тәкъдим итә. Балалар бер-берсенә ―Ничә...?‖ соравын куялар һәм җавап бирәләр. Шулай ук, сорауны тәрбияче үзе дә бирә ала. ―Ничә...?‖. **__Югары балл (2,7-3)__** – диалогта 3 сорауны да аңлап куллана**.**

__Уртача балл (2-2.6)__ – диалогта 2 сорауны аңлап куллана**.**

__Уртачадан түбән (1-1,9)__– диалогта 1 сорауны аңлап куллана**.**

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау).

__1.Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".__

―Син кем?‖ соравына аңлап җавап бирүләре билгеләнә.

К вам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:

- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? - Мин Оля яки Коля.

- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? - Юк, мин малай.

__2.Уен ситуациясе "Кунак каршылыйбыз".__

К нам идут гости. Спроси. "Кто там?". - Кем анда? - Мин Акбай.

Позови Акбая. - Акбай, кил монда.

У Акбая сегодня день рождение. Подари свою игрушку:

-Акбай, мә кызыл туп. - Рәхмәт.

Угости гостей супом или кашей. - Мә, аш (ботка) (аша). ***Что бы сьесть угощение попроси ложку.***

- Кашык бир. - Нинди кашык? - Зур, матур, зәңгәр кашык. - Рәхмәт.

3. Уен ситуациясе “Кибеттә”.

Бала белҽн бала аралашуы тикшерелҽ.

- Исҽнме! – Исҽнме!
- Хҽллҽр ничек? - Ҽйбҽт, рҽхмҽт.
- Хҽллҽр ничек? - Ҽйбҽт, рҽхмҽт.
- Аю бир (ҽле). - Нинди аю?
- Зур аю, чиста аю, матур аю.
- Ничҽ? - Ике аю.
- Мҽ, ике аю. - Рҽхмҽт.
- Сау бул. - Сау бул.

Югары балл (2,7-3) – бала сҿйлҽмдҽ актив, үзлектҽн сорау бирҽ, яхшы аралаша.

Уртача балл (2-2,6) – сүз байлыгы бар, тҽрбияче ярдҽмендҽ аралаша.

Уртачадан түбән (1-1,9) – аңлый, русча җавап бирҽ.

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

№	Баланың исеме, фамилиясе	Биремнәр			
		1	**2**	**3**	**4**

		уйны йүсӗбез‖ проекты — Уйны буенча ҫӗйрӗнгӗн лексиканы сӗйлӗмдӗ куллану. (Ӗйрӗнгӗн темалар буенча биш — алты рӗсем яисӗ предмет күрсӗтелӗ, татарча исемнӗрен ӗйтергӗ кушыла)	Ягымлы сүзлӗр куллану — Исӗнме‖, — Исӗнмесез‖, — Сау бул‖, — Сау булыгыз‖, — Рӗхмӗт‖, — Хӗерле ‖) ниче к? (	Боерык ныбирелү кил, утыр, йокла, уйна, бию, ашa, эч, ки, са) (	) Уен ситуациялӗрендӗ үзлектӗн сорау бирелү Нӗрсӗ кирӗк? Нинди? Ничӗ? (
1.					
2.					

Нәтиҗәләрне билгеләү

Югары дӗрӗҗӗ 2,7 дӗн 3 кӗ кадӗр	Бала сӗйлӗмдӗ актив, үзлектӗн сорау бирӗ, яхшы аралаша.
Уртача дӗрӗҗӗ 2 дӗн 2,6 га кадӗр	Сүз байлыгы бар, тӗрбияче ярдӗмендӗ аралаша.
Уртачадан түбӗн дӗрӗҗӗ 1 дӗн 1,9 га кадӗр	Аңлый, русча җавап бирӗ.

1.—Без инде хӗзер зурлар, мӗктӗпкӗ илтӗ юллар‖ проекты буенча ҫӗйрӗнгӗн лексиканы сӗйлӗмдӗ куллану. (Ӗйрӗнгӗн темалар буенча биш – алты рӗсем яисӗ предмет күрсӗтелӗ, татарча исемнӗрен ӗйтергӗ кушыла)

<u>1.Дидактик уен “Бу нәрсә?”</u>

(Лексика: тычкан, бүре, тӗлке, керпе, тавык, ӗтӗч, үрдӗк).

Уен эчтӗлеге: Тӗрбияче рӗсемнӗргӗ күрсӗтеп сорый:

Бу нӗрсӗ? – Бүре (Бу бүре).

<u>2.Дидактик уен “Портфельдә нәрсә бар?”</u>

(Лексика: китап, дӗфтӗр, рӗсем, карандаш һ.б.).

Уен эчтӗлеге: Тӗрбияче портфельдӗн рӗсемнӗр яки предмет алып күрсӗтӗ, исемен сорый: - Портфельдӗ нӗрсӗ бар?- Дӗфтӗр бар.

<u>3.Дидактик уен “Портфельдә нәрсә юк?”</u>

(Лексика: китап, дәфтәр, рәсем, карандаш һ.б.).

Уен эчтәлеге: Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4.Дидактик уен “Дөресен әйт”

(Лексика: чәк- чәк, өчпочмак, бәрәңге, аш, ботка).

Уен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрне атый.

Югары балл (2,7-3) — 10-12 сүз.

Уртача балл (2-2,6) – 7-9 сүз.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) – 1-6 сүз.

2. Ягымлы сүзләр куллану (“Исәнме”, “Исәнмесез”, “Сау бул”, “Сау булыгыз”, “Рәхмәт”, “Зур рәхмәт”, “Хәерле көн”,“Хәлләр ничек?”, “Әйбәт”) ***Ситуатив күнегү:***

Телефоннан сөйләшү.

Эш дәфтәрендәге 1 нче биремне кулланып була.

Югары балл (2,7-3) — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана. **Уртача балл (2-2,6)** – тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) – аңлый, сорауларга җавапны русча бирә.

1.Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгер, бие, җырла, йокла).

Дидактик уен: “Командир”

(Лексика: кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгер, бие, җырла, йокла).

Уен эчтәлеге: Бер бала икенче балага боерык бирә. Мәсәлән:

-Коля, сикер! (Коля сикереп күрсәтә).

-Коля, син нишлисең?(Колядан сорый) – Мин сикерәм.

-Коля нишли?(Башка баладан сорый) –Коля сикерә. ***Эш дәфтәрендәге 9 нчы биремне кулланып була.***

Югары балл (2,7-3) — 11-13 сүз белән боерык бирә, син нишлисең, нишли сорауларын бирә белә.

Уртача балл (2-2,6) – бары боерык бирә, сорауларны куя алмый.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) – 1-5 сүз белән боерык бирә, сорауларны русча әйтә. **Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү.**

(Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Нишлисең? (Син нишлисең?) Ничә яшь? (Сиңа ничә яшь?) Кая барасың?)

1.Уен ситуацияләре:

а) ―Кибет‖ (Нѐрсѐ кирѐк? Нинди? Ничѐ?)

б) ―Телефоннан сҿйлѐшү‖ (Кая барасың? Нишлисең? (Син нишлисең?))

в) ―Танышу‖ (Син кем? Бу кем? Бу нѐрсѐ? Нишли? Ничѐ яшь? (Сиңа ничѐ яшь?)) ***2.Сюжетлы-рольле уен "Кибет"***

(Лексика: Нѐрсѐ кирѐк? Нинди? Ничѐ?).

Уен эчтѐлеге: Балаларга рус телендѐ кибет уены үткѐрү аңлатыла һѐм ҿч тҿп сорауны куллана белүлѐре тикшерелѐ.Уен яшелчѐ, киемнѐр, савыт-саба, ҿй җиһазлары, йорт кошлары, уенчык рѐсемнѐре кулланып үткѐрелѐ.

3.Дидактик уен "Нинди?".

(Лексика: кызыл, сары, яшел, зѐңгѐр, ак, кара).

Тикшерүдѐ сорауларны аерым кулланып та үткѐрергѐ була.

4.Дидактик уен "Сана".

Санау күнекмѐлѐрен билгелѐү (1- 10 кадѐр).

Югары балл (2,7-3) – сорауларны аңлап куллана**.**

Уртача балл (2-2,6) – аңлый, тѐрбияче ярдѐме белѐн куллана**.**

Уртачадан түбән (1-1,9)– русча җавап бирѐ.

Аралаша белү (ягымлы сүзлѐр ѐйтү, чакыру, сыйлау,сорап алу, тѐкъдим итү, инкаръ итү, раслау)

1.Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз"

- Исѐнмесез. Син кем? - (Мин Оля яки Коля).
- Мин кыз. Син кыз? - (Юк, мин малай).
- Сиңа ничѐ яшь?- (6 (7) яшь).

2.Уен ситуациясе "Телефоннан сөйләшү".

Диалогны сан, сыйфат, күлѐм берѐмлеге кертеп баетырга була. - Исѐнме. Хѐллѐр ничек?

- Ѐйбѐт.
- Нишлисең?
- Мин уйныйм. Син нишлисең?
- Мин ашыйм (биим, утырам, сикерѐм, эчѐм, уйныйм, йҿгерѐм, җырлыйм, йоклыйм, барам, шуам, рѐсем ясыйм, укыйм).

- Нәрсә?
- Алма ашыйм.
- Алма тәмле(ме)? - Әйе, алма тәмле. - Сау бул.

<u>3.Уен ситуациясе</u>

<u>“Кая барасың?”</u>

(Лексика: мәктәп,
кафе, цирк һ.б.) -
Исәнме! Хәлләр
ничек?

- Әйбәт, рәхмәт.
- Кая барасың?
- Кафега барам.
- Кафеда нәрсә бар?
- (ашамлыклар атарга мөмкин) - Саша нишли?
- Саша бәрәңге ашый.

4.***<u>Ситуатив күнегү.</u>*** **Спроси: что ты делаешь?**

- Син нишлисең?
- Мин ашыйм (биим, утырам, сикерәм, эчәм, уйныйм, йөгерәм, җырлыйм, йоклыйм, барам, шуам, рәсем ясыйм, укыйм).

<u>Югары балл (2,7-3)</u> – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.

<u>Уртача балл (2-2,6)</u> – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша. **<u>Уртачадан түбән (1-1,9)</u>**– аңлый, русча җавап бирә.

II. ЭЧТӘЛЕКЛЕ БҮЛЕК

2.1.Балага үсеш юнәлешләре буенча белем бирү (биш белем ӗлкәсендә)

1.Социаль-коммуникатив үсеш. Балаларның Татарстан Республикасы, анда яшәүче халыклар, аларның хезмәте һәм профессияләре, туган як табигате турында белемнәрен уен эшчәнлеге вакытында тирәнәйтү. Балаларда патриотизм хисләре; үзен туган

шәһәре (авылы), республикасы, иленең гражданины итеп тану; шәһәр, республика, ил символикасына (флаг, герб, гимнга) хөрмәт белән карауны һәм горурлану хисе тәрбияләү. Иҗтимагый чыгышы, расасы, теле, дине, җенесе һәм яшенә карамыйча, янәшәдә яшәүчеләргә (балаларга, өлкәннәргә) уңай мөнәсәбәт, түземлек (толерантлык); башка кешеләрнең хисләре, фикерләре, теләкләренә, карашларына хөрмәт тәрбияләү, үзенең башкалар фикере белән риза булмавын дәлилли яисә үз позициясен яклый белергә өйрәтү. Башка ил, этнос халыклары белән позитив аралашуның, хезмәттәшлек итүнең мәгънәсен аңлату. Якындагы социумда үз урыны, теге яки бу төркемдәге кешеләргә нинди мөнәсәбәттә булуы (балалар бакчасындагы төркем яисә бию түгәрәге әгъзасы, спорт мәктәбе укучысы, булачак гимназист һ. б.) турында күзаллаулар формалаштыру. Гаилә тарихына (карт бабай, бабай, карт әби, әби) карата кызыксыну тәрбияләү. Гаиләң белән горурлану хисләре, гаилә әгъзаларының уңышларына сөенү, бүләкләрен игътибарсыз калдырмау күнекмәләре тәрбияләү. Идел буе халыкларының әдәби әсәрләре, нәфис һәм мультипликацион фильмнары, әйләнә-тирәдәге тормыш турындагы күзаллауларын сюжетлы-рольле һәм режиссѐрлык уеннарында иҗади кулլануларына булышлык итү. Балаларның сәхнәләштерү һәм кую өчен Идел буе халыкларының әкиятләрен, шигырьләрен, җырларын, биюләрен мөстәкыйль сайлап алуларын хуплау; куелачак спектакльгә кирәкле атрибутлар һәм декорацияләр әзерләргә, үзара вазифаларны билгеләргә һәм рольләр бүлешергә булышу. Театральләшкән эшчәнлектә театрның төрле төрләрен (бибабо, бармак, курчак, рәсемнәр һ. б. театрлар) куллану. Сәхнә сәнгатенә карата кызыксыну үстерү. Коллективта сүзле уеннар уйнарга омтылышларын хуплау. Идел буе халыклары уеннарын уйнау тәҗрибәсен баету.

2.Танып-белү үсеше. Туган як тарихы, мәдәнияты, сынлы сәнгать, туган якның табигате белән таныштыру исәбенә балаларның күзаллауларын киңәйтү. Туган як табигате, климаты, кешеләренең тормышы белән таныштыруны дәвам итү. Үз шәһәренең (авылының) истәлекле урыннары, халык һөнәрләре, милли кухня, Татарстан Республикасы халыкларының тел культурасы белән таныштыру. Картада туган шәһәрен, республикасын, башкаланы, Татарстандагы эре шәһәрләрне (Әлмәт, Яр Чаллы, Түбән Кама, Бөгелмә, Яшел Үзән һ. б. ны) күрсәтә һәм атый белергә өйрәтү. Борынгы шәһәрләр (Биләр, Болгар), аларның тарихы, культурасы, көнкүреше белән таныштыру. Авыл һәм шәһәр кешеләренең көнкүрешен чагыштырырга өйрәтү.

Татар һәм рус халкының яши торган җе, йорт кирәкяраклары, җс киемнәре үзенчәлекләренә игътибар итү. Туган шәһәрендә бара торган позитив үзгәрешләрне (балалар бакчалары, спорт комплекслары, театрлар һ. б. төзелү) күрә белергә өйрәтү. Казанның эре промышленность һәм сәүдә үзәге булуы, татар халкының элек-электән игенчелек, терлекчелек, күн эшкәртү, сәүдә белән шөгыльләнүе турында балаларга сөйләү. Туган шәһәренең, башка шәһәрләрнең символикасын өйрәнүне дәвам итү, үз халкының бер өлеше булуын аңлый белергә ярдәм итү. Милли һәм дөнья культураларының үткәненә һәм бүгенге сенә балаларны якынайту. Музыка һәм театр сәнгатенең күренекле шәхесләре, аларның тормыш һәм иҗат юллары белән таныштыру (композиторлар: С. Садыйкова, С. Сәйдәшев, Ф. Яруллин һ. б., җырчылар: Ф. Шаляпин, И. Шакиров, Р. Ибраһимов һ.
б., театр режиссѐрлары: М. Сәлимҗанов, К. Тинчурин һ. б., В. Качалов, Г. Камал исемендәге театр актѐрлары һ. б.). Аларның тормышларына һәм эшчәнлекләренә кызыксыну уяту. Күренекле фән эшлеклеләренең тормышы һәм эшчәнлекләре белән таныштыру (Н. И. Лобачевский, К. Ф. Фукс, И. М. Симонов, Н. Н. Зинин, А. М.

Бутлеров, А. Е. Арбузов һ. б.). Балаларның танып белүгә карата кызыксынуларын канәгатьләндерү, Казан (Идел буе) федераль университеты укытучылары һәм аны тәмамлаучылар турында мәгълүмат бирү. Милләтебез каһарманнарының Бөек Ватан сугышында күрсәткән батырлыклары турында сөйләү (М. Җәлил, Г. Гафиятуллин, М. П. Девятаев, П. М. Гаврилов, Н. Г. Столяров һ. б.). Әти-әниләрне балаларга әби һәм бабаларының сугышта алган бүләкләре турында сөйләргә җәлеп итү. Ватанны саклаучыларга карата хөрмәт хисләре тәрбияләү (һәйкәлләр, обелискларга чәчәкләр кую һ. б.). Табигатьне саклау буенча балаларның белемнәрен тирәнәйтү. Туган якның тере һәм тере булмаган табигатенә сакчыл караш тәрбияләү, табигатькә катнашуыңнан соң туган уңай һәм тискәре нәтиҗәләрне алдан күрә белергә өйрәтү, табигатьнең ресурсларына сакчыл мөнәсәбәт тәрбияләү, аны рациональ файдалану күнекмәләре формалаштыру. Үсемлек һәм җиләкләрне җыю кагыйдәләре белән таныштыру. Дәүләт тыюлыклары, анда яшәүче тереклек ияләре, Татарстан Республикасының Кызыл китабына кертелгән үсемлек (флора) һәм хайваннар (фауна) төрләре белән таныштыруны дәвам итү. Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясында сирәк очрый торган төрләргә сакчыл караш кирәклеген балаларның аңнарына җиткерү. Татарстанның елга, күлләрендә яшәүче тереклек ияләре белән таныштыру. Кеше

тормышында чишмә, елгаларның тоткан урыны, әһәмияте турында сөйләү. Республика сулыкларын чиста тотарга теләк уяту. Туган як табигатенең матурлыгына, андагы форма, ис, төс муллыгына игътибар итү. Табигатьтәге үзгәрешләрне күрә белергә өйрәтү.

3.Сөйләм үсеше. Балаларны матур әдәбият әсәрләре, халык әкиятләре, фольклоры белән таныштыру. Татар теленә карата тотрыклы кызыксыну үстерү. Мәгълүмати аралашу технологияләре, аудио- һәм видеоязмалар, уку-укыту методик комплектлары ярдәмендә предметны, аның билгесен, хәрәкәтен белдерүче сүзләрне актив кулланышка кертү, гади аралашу өчен кирәк булган сөйләм берәмлекләре байлыгы булдыру. Балаларның сүз байлыгын арттыру. Тәзелеше ягыннан катлаулы булмаган хикәя һәм сорау җөмләләр төзү күнекмәләрен ныгыту. Үзе турында, бер кеше гамәлләрен сурәтләгән ситуатив картиналар сериясе буенча, сюжетлы рәсемнәр, үз күзәтүләреннән чыгып, зур булмаган (3–5 җөмләле) хикәяләр төзи белергә өйрәтү. Балаларның төрле эшчәнлек вакытында татар халык фольклор әсәрләрен, еш кулланыла торган сүзләр һәм әйтемнәрне файдалануга омтылышларын хуплау. Татар телендә сөйләүче әңгәмәдәшенең сөйләмен тыңлый белүне формалаштыру, нәрсә турында сөйләгәнен аңларга тырышу, телне аз белүенә карамастан, аның белән әңгәмәгә кереп, аралашырга омтылышын хуплау.

Балаларны татар телен киләчәктә (башлангыч мәктәптә) тагын да аңлабрак, төшенеп өйрәнергә әзерләү.

4.Нәфис сәнгать үсеше. Балаларны татар халкының сәнгате (музыка, бию, рәсем сәнгате, матур әдәбият әсәрләре), анда яшәүче атаклы кешеләр белән таныштырып, аларда әхлакый-патриотик хисләр тәрбияләү. Милләтебезнең дини йолалары, халык авыз иҗаты, сынлы сәнгате һәм архитектурасы, музыка сәнгате белән таныштыру балаларда Туган илне ярату хисе тәрбияләргә булыша. Милли орнамент элементлары белән таныштыруны дәвам итү. Балалар белән «яшәү агачы» образын карау. Балаларның игътибарын композициянең үзенчәлегенә (симметриясез), шул ук вакытта төрле төсләр файдаланылган чәчәк бәйләмәнә юнәлдерү. Төрле материаллар кулланырга, реаль һәм әкияти образларны (Идел буе халыклары әкиятләрендәге геройларны да кертеп) сурәтләүнең төрле ысулларын берләштерергә мөмкинлекләр бирү. Республика тормышында булган истәлекле вакыйгаларны рәсемнәрдә чагылдыра белүләрен хуплау. Балаларның эшләрен бергәләп карау, нәрсә ясаганнары турында сөйли белергә өйрәтү. Балаларга эшләренең тематикасын киңәйтүгә

булышлык итү. Актүбә һәм Шәмәрдән уенчыкларын натурадан карап әвәли һәм аларның характерлы үзенчәлекләрен бирә белергә өйрәтү. Ике-өч фигурадан торган скульптура төркемнәрен катлаулы булмаган сюжетларга («Сабантуйда», «Чәй эчкәндә», «Ат чабышлары» һ. б.га) берләштерү. Идел буе халыкларының әдәби әсәрләре геройларын күзаллау юлы белән әвәли белү күнекмәләрен формалаштыру. Туган шәһәре (авылы) тормышындагы вакыйгаларны чагылдыручы сюжетларны мөстәкыйль сайлый белүләрен активлаштыру. Башка белем бирү өлкәләренең эчтәлеге белән ярак-лаштырып, балалар эшләренең тематикасын киңәйтү. Балаларны Г. Тукай әсәрләре һәм аның иҗатын чагылдыручы сәнгать төрләре (Ф. Яруллинның «Шүрәле», Ә. Бәшировның «Су анасы» балетлары, Н. Җиһановның «Кырлай» симфониясе, Б. Урманче, И. Казаков, Б. Әлменов, Ф. Әминов һ. б. ның сынлы һәм рәсем сәнгатьләре әсәрләре) белән таныштыруны дәвам итү. Сәнгатькә карата уңай караш формалаштыру. «Казан» милли-мәдәни үзәгенең милли-мәдәният музеенда булу, анда борынгыдан сакланып калган өй кирәк-яраклары: көмеш поднослар, савыт-саба, бизәк төшерелгән бакыр кувшиннар, комганнар, йорт хайваннары фигуралары формасындагы бронза йозаклар; җәмәгать биналарының интерьерларын һәм экстерьерларын бизәүче декоратив композицияләр белән таныштыру. Борынгы бизәнү әйберләрен: йөзекләр, алкалар, беләзекләр, чулпылар, яка чылбырлары, хәситәләр һ. б.ны карау. Хәзерге заман рәссам-ювелирларның (И. Фазылҗанов, С. В. Ковалевская, В. О. Ковалевский һ.

б.ның) иҗатлары белән таныштыру. Балаларның игътибарын бизәнү әйберләренең милли үзенчәлекләренә юнәлдерү. Татар халкының үзенчәлекле сәнгати һөнәре булган укабелән чигү турында сөйләү. Чигелгән түбәтәйләр, хатынкызның бәрхет аяк киеме, күкрәкчәләр, калфаклар һ. б.ны карау. Бигрәк тә популяр булган композицияләргә – «алтын каурый», чәчәк бәйләме, кошлар, бодай башагы, йолдызлар һәм ярымай мотивларына һ. б.га игътибар итү. Туган шәһәр (авыл) архитектурасы – мәчет һәм храм архитектуралары (Кол Шәриф мәчете, Раифадагы Богородицкий ир-атлар монастыре) белән таныштыру эшен дәвам итү.

Балаларны татар халкының музыка культурасына якынайту. Татар композиторларының музыкаль әсәрләрен тыңлау. Татарстан Республикасы, Россия Федерациясенең Дәүләт гимннары белән таныштыру. Горурлык хисләре тәрбияләү.

5.Физик үсеш. Татар халык хәрәкәтле уеннарын, физминуткалар кулланып балаларның хәрәкәт активлыгын үстерү, татар халык бәйрәмнәре, халык уеннары аша балаларның физик үсешен камилләштерү. Чәй янына бирелә торган милли камыр ризыклары: гөбәдия (дөге, йөзем һәм йомырка белән), кабартма, бавырсак, талкыш-кәләвә, чәкчәк, кош теле белән таныштыру. Балаларга республикадан читтә дә танылган дәвалану-ял итү урыннары һәм санаторийлар («Васильево», «Сосновый бор» («Нарат урманы»), «Крутушка», «Бакирово», «Санта» һ. б.) белән танышу мөмкинлеге бирү. Хәрәкәтле халык уеннарын үзгәртеп төрләндерү күнекмәләре бирү. Милли уен-ярышларда («Таяк тартыш», «Аркан тартыш», «Капчык белән сугыш» һ. б.да) катнашасы килү теләге уяту. Кеше тормышында спортның әһәмияте турында күзаллау формалаштыру. Милли спорт төре – көрәш белән таныштыру. Спорт өлкәсендәге билгеле уңыш-казанышлар белән таныштыру. Идел буе халыкларының төрле эчтәлекле уеннарын мөстәкыйль эшчәнлек вакытларында файдалана белү күнекмәләрен ныгыту. Хәрәкәтле уеннарда балаларда көч, җитезлек, кыюлык, тәвәккәллек, түземлек кебек сыйфатлар тәрбияләү. Уен нәтиҗәсен гадел бәяли белүләрен хуплау. Халык уеннары белән кызыксынуларын үстерү.

2.2 Тәрбияче белән балаларның бердәм эшчәнлеге.

№	Эш төрләре	Үткәрү вакыты	Җаваплы кеше
1.	Программа материалларын үзләштерү дәрәҗәсенең мониторингы	Сентябрь 2020 ел, апрель 2021 ел	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче
2.	Сәләтле балаларны төрле бәйгеләрдә, бәйрәмнәрдә катнаштыру	Сентябрь - май.	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче
6.	Татар халкының, Татарстан Республикасында яшәүче халыкларның милли йолалары, гореф гадәтләре белән танышу, бәйрәмнәр, кичәләр. Төрле чаралар оештыру	Сентябрь - май.	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче

7.	Балаларны Г.Тукай ҽсҽрлҽре белҽн	Сентябрь - май	Татар теленҽ ҿйрҽтүче тҽрбияче
	таныштыруның системалы эшен дҽвам итү (мультфильмнар карау, балаларның рҽсемнҽре...)		
9.	Татар язучылары һҽм Татарстан Республикасында яшҽүче башка халыкларның ҽсҽрлҽре һҽм караган мультфильмнар буенча балалар белҽн эш ҽзерлҽү.	Сентябрь - май	Татар теленҽ ҿйрҽтүче тҽрбияче
10	Укыту эшчҽнлеге дҽверендҽ гаилҽдҽ балалар белҽн милли региональ компонентларны күз алдында тотып укыту-тҽрбия процессын оештыру.	Сентябрь - май.	Татар теленҽ ҿйрҽтүче тҽрбияче, тҽрбиячелҽр
1 1	Ачык ишеклҽр кҿне	Елга дҽвамын да	Татар теленҽ ҿйрҽтүче тҽрбияче

2.3 Педагоглар белән бердәм эшчәнлек

№	Эшчҽнлек тҿре	Үткҽрү вакыты	Җаваплы кеше
1.	Тҽрбиячелҽр белҽн дҽүлҽт теллҽренҽ ҿйрҽтү буенча консультациялҽр, ҽңгҽмҽлҽр үткҽрү.	Сентябрь - май	Татар теле тҽрбиячесе
2.	―Татарстан Республикасында дҽүлҽт теллҽре һҽм башка теллҽр турында‖ Татарстан Республикасы Законын ҿйрҽнү,тҽрбиячелҽр белҽн ―Туган җирем Татарстан‖ почмагына куелган талҽплҽр белҽн танышу	Сентябрь 2016 ел	Татар теле тҽрбиячесе

3.	5-6 яшьлек балаларны татар теленҽ ҿйрҽткҽндҽ яңа белем бирү технологиялҽре, мультимедия ресурслары куллану. Зурлар тҿркеме тҽрбиячелҽре ҿчен	Ел дҽвамында.	Татар теле тҽрбиячесе
	консультация ҽзерлҽү.		
4.	Тҿркемнҽрдҽ предметлы-үстерүле тирҽлекне баету буенча тҽрбиячелҽр белҽн эш	Сентябрь - май.	Татар теле тҽрбиячесе
5.	УМКны бҿтен юнҽлешлҽрдҽ дҽ реализациялҽү һҽм куллану буенча мастер-класслар үткҽрү	Сентябрь - май.	Татар теле тҽрбиячесе
6	Педсоветларда катнашу	Сентябрь - май.	Администрация, специалистлар, тҽрбиячелҽр.

2.4 Балалар бакчасында тәрбияләнүче балаларның эти-әниләре белән бердәм эшчәнлеге.

№	Эш тҿрлҽре	Вакыты	Җаваплы кеше
1.	Бҽйрҽм иртҽлҽренҽ ҽзерлҽнүдҽ ярдҽм күрсҽтү.	Ел дҽвамында	Татар теленҽ ҿйрҽтүче тҽрбияче, тҽрбиячелҽр.
2.	«Татарча сҿйлҽшҽбез‖ стендларындагы мҽгълүматны вакытында алыштырып тору	Ел дҽвамында	Татар теленҽ ҿйрҽтүче тҽрбияче
3.	Ҽти-ҽнилҽр җыелышы. Тема: ―Балалар бакчасында 2020–2021 нче уку елына эшне оештыру‖.	Сентябрь	Мҿдир, ҿлкҽн тҽрбияче, татар теленҽ ҿйрҽтүче тҽрбияче

4.	Балаларны татар теленә, туган телгә өйрәтү буенча әти-әниләр белән индивидуаль консультацияләр, әңгәмәләр.	Ел дәвамында	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче
5.	Балалар бакчасында конкурс эшчәнлеген оештыру, әти-әниләрне ике дәүләт телен өйрәнүдә	Ел дәвамында	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче,
	активлаштыру (рәсем конкурслары, мультфильмнар, шигырьләр, әкиятләр буенча кул эшләре конкурсы, шигырь сөйләүчеләр бәйгесе).		өлкән тәрбияче, тәрбиячеләр.

III. Оештыру әлеше.

3.1 Үстерешле предметлы – тирәлекне оештыру.

Татар телендә дөрес сөйләшергә өйрәтү өчен, балаларны кызыксындыра алырлык аралашу даирәсе булдыру, сюжетлы уеннар оештыру, гомүмән, баланың актив сөйләмен үстерү зарур. Тәрбиячегә татар телен өйрәнүче мәктәпкәчә яшьтәге балаларның телне ясалма тудырылган тел мохитендә үзләштерүләрен онытмаска кирәк. Татар телен өйрәтү шөгыльләре өчен балалар бакчасында махсус бүлмә бар. Бу бүлмәдә РФ һәм ТР дәүләт символлары, туган шәһәр, башкаладагы истәлекле урыннарның фотографияләре, татар, рус, чуваш һ.б. халыкларның декоратив-гамәли сәнгать үрнәкләре сүрәтләнгән альбомнар, үстерешле уеннар, татар халык әкиятләренең геройлары, уенчыклар: куян, аю, песи, эт, төрле төстәге һәм төрле зурлыктагы туплар, төрле төстәге күлмәкләрдән курчаклар, Идел буе халыкларының милли киемнәреннән курчаклар, дидактик һәм таратма материаллар,кирәкле мәгълүматларны истә калдырырга ярдәм итә торган схемалар, балалар өчен матур әдәбият, методик кулланмалар, яшелчә һәм җиләк-җимеш муляжлары һ.б. бар. Татар теле бүлмәсендәге уенчыклар зур, ялтыравыклы, балаларны җәлеп итәрлек, уенчыклар аларның буе җитәрлек шкафларда урнаштырылган. Шул вакытта уенчыклар баланың сәламәтлеге өчен куркыныч тудырмыйлар.

1. РФ и ТР символикасы (герб, флаг).
2. РФ и ТР президентларының фотографияләре.
3.Татар, рус, мари, удмурт, чуваш милли киеменнән курчаклар.

4. ТР башкаласы Казан шәһәре турында информацион һәм күрсәтмә материал (альбомнар, китаплар, открыткалар, иллюстрацияләр).
5. ТР турында информацион һәм күрсәтмә материал (шәһәрләр, аларның истәлекле урыннары, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы).
6. Татарстан, Россия, Башкортостан, Чувашия, Удмуртия, Мари-Эл, Мордовия турында информацион һәм күрсәтмә материал (папкалар, дидактик, хәрәкәтле уеннар).
7. Татар язучыларының һәм шагыйрьләренең портретлары һәм әсәрләре.
8. Татар халык әкиятләре.
9.Татар милли орнаментларының үрнәкләре (7 элемент): лалә, яфрак, кыңгырау, канәфер чәчәге, өч яфрак, чалмабаш, гөлҗимеш.
10. Татар милли орнаментлары белән таныштыру өчен дидактик уеннар:
1. «Бизәкне төзе»; 2. «Парын тап»; 3. «Тап һәм ата»; 4. «Киемне бизә» (түбәтәй, калфак, читек, камзул һ.б.).
11. Яшелчә һәм җиләк-җимеш муляжлары.
12.Уенчыклар: йорт хайваннары, кыргый хайваннар, савыт-саба, җиһаз, предметлы уенчыклар.
13. УМК буенча дидактик уеннар: «Бер һәм күп», «Кем нәрсә эшли», «Курчакны киендер», «Яшелчәләр», «Җиләк-жимешләр», «Кечкенә рәсемнәрне таратып сал», ―Кәрзиндә нәрсә бар?‖, ―Төсе буенча тап‖, ―Бу кем?‖, ―Бу нәрсә?‖ һ.б.
14.Журналлар: «Мәгариф», «Салават күпере», ‖Көмеш кынгырау, «Кучтәнәч».
15.Документация: портфолио, папкалар, учет дәфтәрләре, диагностика һәм аның өчен инструментарий, анкеталар, планнар: перспектив һәм календарь, еллык, УМКны тормышка ашыру, рус телле тәрбиячеләрне татар теленә өйрәтү.
16.Уеннар тупланган папкалар: хәрәкәтле уеннар, халык уеннары, бармак уеннары.

Методик материаллар

Мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен Федераль дәүләт укыту стандартлары таләпләренә җавап бирә алырдай укыту-методик комплектлары булдырылды. Балалар бакчалары андагы

балаларны татар теленә өйрәтү, аларның сөйләм телен үстерү өчен заман таләпләренә җавап бирерлек итеп төзелгән эзлекле, максатчан методик әсбаплар белән тәэмин ителделәр.

1.Таратма һәм күрсәтмә материаллар

Уртанчылар төркеменең «Минем өем» укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар.

1.А4 форматында күрсәтмә рәсемнәр.	«Минем гаилә» Бабай, әби, әти, әни, малай, кыз.	Һәрберсе 1 данә
	Зур уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина. Кечкенә уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 1 данә
	курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина – пычрак уенчыклар.	
	Сюжетлы рәсемнәр: «Куян өйгә керә, өйдә аю утыра». «Куян өйдән чыга, саубуллаша».	Һәрберсе 1 данә
	Рәсемнәр: 1 куян, 2 куян, 3 куян, 4 куян, 5 куян; 1 аю, 2 аю, 3 аю, 4 аю, 5 аю; 1 курчак, 2 курчак, 3 курчак, 4 курчак, 5 курчак; 1 туп, 2 туп, 3 туп, 4 туп, 5 туп; 1 машина, 2 машина, 3 машина, 4 машина, 5 машина; 1 песи, 2 песи, 3 песи, 4 песи, 5 песи; 1 эт, 2 эт, 3 эт, 4 эт, 5 эт.	Һәрберсе 1 данә
2.А3 форматында өй рәсеме.	Өй макеты	1 данә

3. А 5 форматында таратма рәсемнәр.	«Минем гаиләм» Бабай, әби, әти, әни, малай, кыз.	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 15 данә
4. Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	Битлекләр: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, куян, аю, песи, эт.	Һәрберсе 15 данә
	Бармак уеннары өчен атрибутлар: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, эт Акбай, песи Мияу, аю, куян.	Һәрберсе 15 данә

Зурлар төркеменең «Уйный-уйный үсәбез» укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар.

1. Күрсәтмә рәсемнәр.	«Минем гаиләм» Малай, кыз рәсемнәр («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 1 данә

	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрбер се 1 данә
	«Җиләк-җимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	Һәрбер се 1 данә
	«Яшелчәләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрбер се 1 данә
	«Киемнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрбер се 1 данә
	«Өй җиһазлары» Зур рәсемнәр: караватурындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрбер се 1 данә
	«Төсләр» Палитра: зәңгәр, кызыл, сары, яшел.	Һәрбер се 1 данә
	«Саннар» (1- 10)	Һәрбер се 1 данә
2. Таратма рәсемнәр.	«Минем гаилә» Малай, кыз рәсемнәре: («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрбер се 15 данә

	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрбер се 15 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрбер се 15 данә
	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрбер се 15 данә
	«Җиләк-җимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	Һәрбер се 15 данә
	«Яшелчәләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрбер се 15 данә
	«Киемнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрбер се 15 данә
	«Өй җиһазлары» Зур рәсемнәр: караваṭ, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кровать, стул, стол - (зәңгәр,	Һәрбер се 15 данә
	кызыл, сары, яшел төсләрдә).	

3.Буяу өчен график рәсемнәр	1 аю, 2 куян, 2 машина, 2 курчак, 3 бәрәңге, 4 кәбестә, 4 курчак, 5 песи, 6 алма, 6 кыяр, 7 туп, 7 бәрәңге, 8 кишер, 9 суган, 10 эт.	Һәрбер се 15 данә
4.Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	Битлекләр: кишер, суган, кыяр, бәрәңге, кәбестә, алма.	Һәрбер се 15 данә
5. Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	1.Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Өч аю»: әти аю, әни аю, бала аю. 2. Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Кем нәрсә ярата»: песи, эт, аю, куян, кәҗә, әтәч. өстәл (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); урындык (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); карават (зур, уртача зурлыкта, кечкенә).	Һәрбер се 1 данә Һәрбер се 1 данә

Мәктәпкә әзерлек тәркеменең «Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтә юллар”укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар.

1.А 4 форматында күрсәтмә рәсемнәр.	Үрдәк, бүре, әтәч, тавык, зур тычкан, кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дәфтәр, кофе, пицца, бәрәңге фри, өчпочмак.	Һәрбер се 1 данә
	Шарлар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрбер се 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгерә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эт ашый, төлке йөгерә, куян сикерә, тычкан ашый, әтәч җырлый, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап укый, төлке китап укый, куян китап укый, әни кул юа, әти йоклый, малай утыра, кыз бит юа, әби утыра, бабй йоклый.	Һәрбер се 1 данә
2. А 5 форматында таратма рәсемнәр.	Үрдәк, бүре, әтәч, тавык, зур тычкан, кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дәфтәр, кофе, пицца, бәрәңге фри, өчпочмак.	Һәрбер се 15 данә

	Шарлар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрбер се 15 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгерә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эт ашый, төлке йөгерә, куян сикерә, тычкан ашый, әтәч җырлый, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап укый, төлке китап укый, куян китап укый, әни кул юа, әти йоклый, малай утыра, кыз бит юа, әби утыра, бабай йоклый.	Һәрбер се 15 данә
8х10 форматындагы пиктограммалар	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгерә, укый, рәсем ясый, җырлый, чана шуа, мин, кыз, малай, әби, бабай.	Һәрбер се 15 данә
15х20 форматындагы пиктограммалар	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгерә, укый, рәсем ясый, җырлый, чана шуа, мин, кыз, малай, әби, бабай, куян, төлке, песи, эт, аю, әтәч, тавык, үрдәк, керпе, тычкан.	Һәрбер се 1 данә
4.Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	Битлекләр: төлке, курчак, туп, тавык, әтәч, бүре, керпе, үрдәк, тычкан, әби, бабай, кыз, малай, эт, песи, әни, әти, шалкан. «Шалкан» өстәл театры атрибутлары: Әби, бабай, кыз, малай, эт, песи, әни, әти, тычкан, шалкан.	Һәрбер се 15 данә Һәрбер се 1 данә

3.2. Программаны тормышка ашыруда финанс шартлар тудыру. Дәүләт бюджетыннан уку – укыту методик комплектлары, дидактик уеннар, уенчыклар өчен финанс чыгымнар бүлеп бирелә.

3.3. Материаль-техник тәэмин ителү

Ноутбук – 1 данә

Магнитлы такта – 1 данә

Магнитафон – 1 данә

Өстәлләр – 2 данә

Шкафлар – 2 данә

Урындыклар – 10 данә

3.4. Программаны тормышка ашыруда төрле технологияләр, формалар, алымнар һәм чаралар

Мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен Федераль дәүләт укыту стандартлары таләпләренә җавап бирә алырдай укыту-методик комплектлары булдырылды. Балалар бакчалары андагы балаларны татар теленә өйрәтү, аларның сөйләм телен үстерү өчен заман таләпләренә җавап бирерлек итеп төзелгән эзлекле, максатчан методик әсбаплар белән тәэмин ителделәр.

Татар телен өйрәтүдә кулланыла торган чаралар.

1. Эшчәнлек эшкәртмәләре, диагностик материаллар.
2. Тавышлы күрсәтмәлелек (һәр проект өчен аудиоязмалар, анимацион сюжетлар, мультфильмнар).
3. Картиналы һәм картиналы-дидактик күрсәтмәлелек (таратма һәм күрсәтмә рәсемнәр, җырлы-биюле уеннар, театр эшчәнлеге өчен материаллар.
4. Символик, график күрсәтмәлелек (пиктограммалар).
5. Күләмле күрсәтмәлелек (макетлар, муляжлар, уенчыклар)
6. Интерактив уеннар.
7. Эш дәфтәрләре.

Эш төрләре һәм формалары.

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:

1. Предметлар белән эш: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм әкиятләрдә катнашу.
2. Рәсемнәр белән эш: тасвирлау, үстерешле диалог.
3. Сюжетлы-рольле уеннар.
4. Өйлән-бәйлән, җырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиоязмага таянып).

5. Театральлештерү, сәхнәләштерү (бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (әти-әниләргә, башка төркем балаларына).
6. Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, ―Командир‖ уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары.
7. Иҗади һәм ситуатив уеннар: рольле уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр.
8. Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү.
9. Үстерелешле диалоглар (зурлар һәм яшьтәшләре белән үзара аралашу).
10. Аудиоязмалар тыңлау, кушылып әйтү, җырлау, кабатлау, ишеткән сүзне рәсемдә табып күрсәтү.
11. Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау.
12. Интерактив уеннар.

Аудиоязмалар

Аудиоязмалар яңа сүз өйрәтү, сөйләм үрнәкләре үзләштерү, уеннар, кыска җырлар өйрәтү, өстәл театры күрсәтү вакытларында куллану өчен кулай. Аларны һәр эшчәнлектә куллану мөһим түгел.

Яңа сүзләр өйрәтү технологиясе

Балаларны татар телендә сөйләшергә һәм аралашырга өйрәтү билгеле бер күләмдәге сүз байлыгы булдырудан башлана. Яңа сүзләр үзләштерү процессында махсус сайлап алынган күнегүләр төп чара булып тора. Юнәлеше һәм характеры ягыннан лексик күнегүләрне икегә бүлеп карыйлар: әзерлек күнегүләре һәм сөйләм күнегүләре. *Әзерлек күнегүләре* балаларны яңа сүзләрне файдаланып сөйләргә әзерли. Бу күнегүләр лексик берәмлекләрне хәтердә калдырырга ярдәм итәләр. *Сөйләм күнегүләре* лексик күнегүләрнең бер төре буларак, үзләштерелгән лексик берәмлекләр җирлегендә ситуацияләргә бәйле сөйләм эшчәнлеген барлыкка китерәләр. Яңа сүз өйрәтү төп методик алымнарның берсе булып тора:

-яңа сүз тәрбияче тарафыннан ачык, төгәл итеп күрсәтмә рәсем ярдәмендә әйтелә;аудиоязмадан тыңлатыла, кабатлатыла;

-ишеткән сүзне бала рәсемннән табып күрсәтә һәм әйтә;

-сүзләр тизрәк истә калсын өчен сүз кат-кат әйттерелә, аңлашылмаган очракта, аның русча тәрҗемәсе бирелә;

-төрле эш формаларында (пышылдап, күмәкләп, төркемнәргә бүленеп, хәрәкәтләнеп әйтеп) өйрәтелә;

-уеннар кулланып (—Ватык телефон‖, —Кайтаваз‖...) ныгытыла;

-яңа сүз, таныш булган сүзл̈ер бел̈ен грамматик конструкциял̈ерд̈е ныгытыла, м̈ес̈ел̈ен: зур туп, чиста туп;

-аралашуда кулланыла (бала ̈өйр̈енг̈ен яңа сүзл̈ерне, конструкциял̈ерне бары аралашуда аңлап куллана);

-бала теге яки бу сүзне аның т̈өг̈ел м̈эгън̈есен аңлап үзл̈эштереп калсын ̈өчен телд̈ен инкарь итү яис̈е раслау күнегүл̈ере үтк̈ерерг̈е м̈өмкин;

-̈өйр̈енелг̈ен сүзл̈ерне х̈етерд̈е калдыру максатыннан т̈өрле уеннар оештырырга була: —Исемен ̈ейтс̈еӊ бир̈ем‖, —Мин күрс̈ет̈ем, син ̈ейт‖, —Сорап ал‖, —Серле к̈ерзин‖ һ.б.

Баланың с̈өйл̈емен оештыру ̈өчен исемнеӊ алмашлык (мин, син, бу), сан (1 д̈ен 10 га), сыйфат (т̈ем, күл̈ем, т̈өс, эчке сыйфатлар) һ̈ем фигыль бел̈ен б̈ейл̈еү грамматик конструкциял̈ере кулланыла. Фигыль бел̈ен таныштыру боерык фигыльл̈ерд̈ен башлана (бар, сикер, аша һ.б.). Уртанчылар т̈өркеменд̈е балаларга боерык фигыльл̈ерне аңлап үт̈еүл̈ерен т̈елап ител̈е. Зурлар т̈өркеменд̈е балалар кайбер боерыкларны үзл̈ере бир̈е (сикер, аша, уйна) һ̈ем аңлап үтил̈ер. М̈ект̈епк̈е ̈езерлек т̈өркемн̈еренд̈е балалар үзлект̈ен Нишли? Син нишлисең? сорауларын бир̈ел̈ер һ̈ем аңлап җавап кайтаралар.

Диалогик сөйләм

Программаның т̈өп асылы булып аралашуга чыгу тора. Аралашуга чыгу ̈өчен диалогик с̈өйл̈емнеӊ ̈еһ̈емияте бик зур. Диалогик с̈өйл̈емг̈е ̈өйр̈етк̈енд̈е гадид̈ен катлаулыга диг̈ен дидактик принципка таянып эшл̈еү кулай. Диалогик с̈өйл̈емд̈е иң отышлы алым – сорау-җавап р̈евешенд̈е (сорау-информация алу бер̈емлеге) һ̈ем тел̈ек белдер̈е торган: тел̈ек, үтенү, т̈екъдим итү, ризасызлык т̈өсмере булырга м̈өмкин. Еш кына сораудан соң, ̈еңг̈ем̈ед̈ешнеӊ җавап репликасы кил̈е, раслау яис̈е инкарь р̈евешенд̈е булырга м̈өмкин.Реплика-җавап сорау р̈евешенд̈е д̈е булырга м̈өмкин: *Нинди әти?* Бу вакытта ̈еңг̈ем̈ед̈ешнеӊ җавабы тулы да, ким д̈е булырга м̈өмкин: *Матур әти;* яис̈е: *Матур.*

М̈ект̈епк̈еӵе яшьт̈еге балаларга ситуатив - тематик принцип нигезенд̈е, диалогик с̈өйл̈емне үстерү буенча түб̈енд̈еге типтагы күнегүл̈ер т̈екъдим ит̈ерг̈е м̈өмкин:

- уен ситуациял̈еренд̈е катнашу;
- т̈екъдим ителг̈ен үрн̈ек буенча кечкен̈е диалоглар т̈өзү;
- тематик диалоглар т̈өзү;
- с̈ехн̈ел̈ештерүд̈е катнашу; - рольл̈ерг̈е бүлеп с̈өйл̈еү.

Диалоглар белән эшләү коммуникатив юнәлештә алып барылырга тиеш. Тәрбияче аларның балалар сөйләменә кирәрлек кирәкле формаларын эшләргә һәм төрле шартларда куллану мөмкинлеген исәпкә алырга тиеш. Тәрбияче, сөйләмгә эмоциональ бизәлеш өстәү өчен, төрле формаларны кулланырга; эш эчтәлегенә туры килә торган интонация, ишарәләр, мимикалардан файдаланырга һ.б. өйрәтергә тиеш. Шул ук вакытта, диалогны сорау бирү һәм аңа җавап алу дип кенә уйларга ярамый. Балаларны диалогик сөйләмгә хас булган башка (сорау һәм җаваплардан тыш) ситуацияләр, репликалар, көндәлек аралашу формаларына да өйрәтергә кирәк. Аралашуга чыгу өчен нәтиҗәле чаралар булып аудиоязмалар, эш дәфтәрләре, анимацион сюжетлар тора.

Эш дәфтәрләре

Эш дәфтәрләре эшчәнлектә өйрәнелгән материалны ныгытуны күздә тотып төзелгән. Дәфтәрләр белән эшләгәндә балалар кабатлыйлар, бер-берсенә сораулар бирәләр, тәрбияче белән аралашалар. Балалар үзләренең эш дәфтәрләрен өйгә алып кайтып өйрәнелгән материалны кабатлый алалар. Бу дәфтәрләр белән әти-әниләр дә, төркем тәрбиячеләре дә эшли ала, чөнки биремнәр рус телендә язылган. Дәфтәрдәге эшнең нәтиҗәсе уртанчылар төркемендә сүзне ишетеп, аңлап, предметларны табып, парлаштырып, чагыштырып, аларның сыйфатын, санын билгеләүгә китерсә, зурлар төркемендә балаларны үзара аралашуга этәрә һәм бу мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә дәвам итә. Иң катлаулы биремнәр мәктәпкә әзерлек төркеме өчен төзелгән. Бу төркемдә хәрәкәтне белдерүче сүзләр, яки фигыльләр күп кулланыла. Балаларны ситуацияләргә куеп, сораулар биреп диалогка этәрәбез. Берүк вакытта, фигыльләр боерык формада (утыр, уйна һ.б.), 2-нче зат алмашлыгына тәңгәл формада (яки утыра, укый, шуа, ашый һ.б.), һәм дә инде үзе турында 1-нче зат алмашлыгын кулланып өйрәтелә (уйныйм, утырам, барам, эчәм һ.б.). Балалар берберсенә, өлкәннәргә сораулар бирергә өйрәнәләр: бу нәрсә, нишли, син нишлисең, нәрсә кирәк, нинди һ.б. Җөмләләр төзү баланың уйлавын таләп итә, чөнки алар 3-4 сүздән торалар. Мәсәлән: Аю караватта йоклый. Куян чана шуа. Песи бит юа һ.б.. Мәктәпкә әзерлек төркемендә өченче бирем җыр формасында бирелә.Бу биремнәрне интерактив такта һәм экраннарда эшләп була.

Анимацион сюжетлар

Анимацион сюжетлар балаларның белгән сүз байлыгына, яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып төзелгән. Сюжетны караганнан соң, балалар белән әңгәмәләр үткәреләә, алда өйрәнелгән уен ситуацияләрен кабатларга тәкъдим ителә.

Бәйрәмнәр һәм күңел ачу чаралары

Балалар бакчасында ел дәвамында төрле бәйрәмнәр, кичәләр, язучыларның туган көннәре, татар халкының милли бәйрәмнәре уздырыла. Болар ―Сөмбелә‖, ―Каз өмәсе‖, ―Нардуган‖, ―Нәүрүз‖, ―Карга боткасы‖, ―Сабантуй‖; Г.Тукай, М.Җәлил, А.Алиш һәм башка язучыларның туган көннәре һ.б. бәйрәмнәр. Балаларда матурлыкны тоя, күрә белү сәләтен устерүдә, туган якны ярату, халкыбызның гореф-гадәтләренә, йолаларына, милли бәйрәмнәренә ихтирам тәрбияләүдә халык педагогикасы чараларының йогынтысы зур. Тик балаларны халык авыз иҗаты белән таныштырганда тәрбияче яисә әти-әни аны матур, тәэсирле итеп укырга яисә сөйләргә тиеш. Болардан тыш халык авыз иҗаты җәуһәрләре - әкиятләр, мәкальәйтемнәр, сынамышлар, табышмаклар,балалар уеннары, фольклор әсәрләрен куллану зур әһәмияткә ия. Бәйрәмнәр – халыкны милләт итеп берләштерә торган чараларның берсе. Шул фикерне истә тотып, шушы юнәлештә бәйрәмнәр үткәрү матур традициягә әйләнде. Һәр бәйрәм ахырында төрле милли ризыклар белән чәй эчү оештырыла. Мондый чаралардан балалар да, олылар да бик канәгать кала, шуңа алар һәр кичәне, бәйрәмне көтеп ала, үзләре дә бик теләп катнаша.

№	**Бәйрәмнең исеме**	**Үткәрү вакыты**
1.	―1 нче сентябрь – белем көне‖.	Сентябрь.
2.	―Әнием – матурым‖. Әниләр көненә багышланган бәйрәм.	Ноябрь.
3.	―Туган телем – бөек анам теле.‖ Халыкара телләр көненә багышланган бәйрәм.	Февраль.
4.	―Нәүрүз мөбарәк булсын!‖ Татар халкының милли бәйрәме.	Март.
5.	―Көлке көлә килә‖.	Апрель.
6.	―Без – Тукай оныклары‖. Татар халкының бөек шагыйре Габдулла Тукай	Апрель.

7.	Без – бəхетле балалар!‖ Балаларны яклау көненə багышланган бəйрəм.	Июнь.
7.	―Сабан туе - хезмəт туе‖. Татар халкының милли бəйрəме.	Июнь.
8.	―Мин яратам сине, Татарстан!‖ Республика (шəһəр) көненə багышланган бəйрəм.	Август.